

50 ANYS D'ACCIÓ SOCIAL

ABANS D'OBINSO

La història comença en una casa molt semblant a aquesta: una masia de l'Hospitalet de Llobregat, on en Pere Cornelles va néixer l'any 1929, en un món rural, on tota la plana de l'Hospitalet es dedicava als treballs agraris i que sovint era inundada per les riuades del Llobregat.

Després dels estudis primaris, als 14 anys entra a treballar a la foneria Escorsa, important indústria de la zona, situada prop de la Riera Blanca.

“quan tenia 21 anys, després d’haver treballat en una gran fundició de ferro i a l’ensoms que també madurava religiosament, vaig sentir la crida de Déu i vaig decidir ingressar al seminari”

Ja en el seminari, freqüenta la companyia de mossèn Pere Oliveras Lapostolet, capellà del barri de Sants que visitava els presos de la Model i del Castell de Montjuïc, i que va fer de casa seva una llar de refugi per als qui sortien de la presó i no tenien on anar.

Allà va coincidir amb en Lluís Ventosa, capellà, erudit i autor de diversos llibres sobre delinqüència i marginació. La seva amistat i col·laboració va durar tota la vida; en Lluís Ventosa participa de la fundació d'OBINSO i en va ser membre fins a la seva mort

“Quan vaig acabar la carrera i em vàren ordenar capellà, el primer destí fou un barri problemàtic de Barcelona, que provisionalment em va servir de bateig per, sempre més, dedicar-me a joves marginats, exclosos de la societat i visitar les diferents presons de la Península Ibèrica”

ELS INICIS: BARÓ DE VIVER

El barri de Baró de Viver es va construir en uns terrenys que el Patronat de l'Habitatge de Barcelona, a través del Foment de l'Habitatge Popular, va comprar a la marquesa de Castellbell el 1928, a la riba dreta del riu Besòs, en terrenys que llavors encara pertanyien a Santa Coloma de Gramenet. El barri també era conegut com "les cases barates de Santa Coloma"

Aquesta barriada, encara amb els carrers de terra, estava molt mancat de serveis, i no comptava amb cap Institut de Secundària. Estava poblat per famílies emigrants molt modestes. Sovint el jovent no estudiava, i era fàcil que caigués en dinàmiques de marginalitat i delinqüència.

Amb els diners destinats a la construcció de la parròquia, l'ajut d'un industrial i la participació d'un grup de veïns, en Pere promou la construcció de l'escola professional "L'Esperança", (que encara està en funcionament) per donar sortida a aquest col·lectiu de joves.

Per tal d'integrar-se en els grups més marginals, en Pere arriba a afiliar-se a una banda. Ell mateix explicava que fins i tot va demanar de participar en l'execució dels robatoris, però que el cap li va contestar:

- *"Tú estás aquí para que nosotros nos parezcamos a tí, no para que tu te parezcas a nosotros"*

Seràn aquests el integrants de la banda? →

1960's

“Amb alguns d'aquests joves (que es van qüestionar la vida que portaven) van proposar-me d'anar a viure junts en un pis, que hauríem de mantenir tots 4, amb els guanys del nostre treball.”

Així neix el primer pis, al barri de la Sagrera, propietat de OFORS, associació fundada per Mn. Pere Oliveras

“Com sia que al pis en qüestió hi cabien 8 nois, aviat va estar ple; lo qual va comportar espavilar-se i obrir un altre pis... i així va començar OBINSO.”

No sabem la data exacta de l'inici del pis de La Sagrera, però ha de ser sobre els anys 1966-67. Sabem que OBINSO es constitueix com a entitat el 26 de gener de 1968, que OFORS fa donació d'aquest pis el setembre de 1968, i que ja en el mes de maig s'havia comprat el pis de Santa Eulàlia, on va passar a residir en Lluís Ventosa amb un altre grup de joves.

“Tot va créixer tant i tan de pressa que vàrem tenir 13 pisos i residències, les quals s'havien de mantenir, quan era possible, amb les aportacions dels que treballàvem (lo qual era molt insuficient) i tenint en compte que a Catalunya encara no hi havia Generalitat (eren temps de Franco) em tocava amb molta freqüència fer viatges en auto-stop (i en moto) a infiltrar-me en diferents Ministerios i treure diners per fer front a totes les despeses.”

Són temps de grans necessitats socials, i en aquella època ser capellà obria moltes portes. Es va donar la circumstància que un company d'escola d'en Pere, Cruz Martínez Esteruelas va fer carrera política i va ocupar càrrecs importants, fins arribar a ministre. En Lluís Ventosa es desplaça a Madrid a estudiar psicologia i OBINSO obre un pis a la capital.

1970's

El 1972, en conveni amb l'Ajuntament de l'Hospitalet, s'inaugura un equipament amb una concepció molt moderna: Un edifici amb dues ales, una per a residents (els nois d'OBINSO), i una altra per a transeünts. El conjunt és regentat per la Fundació, encara que l'ala de transeünts resta a càrrec del Serveis Socials Municipals.

Volent donar suport teòric a la tasca que es fa, es crea CIOM, un centre d'estudis sobre marginalitat i delinqüència, que lideren en Lluís Ventosa i en Lluís Recolons. Durant força temps, el logo de l'entitat serà d'OBINSO-CIOM.

I en Pere Cornelles continua amb la tasca de donar a conèixer l'Obra i una problemàtica social que en aquells moments és completament novedosa

El 1977 és un any de gran creixement: L'ordre del Sagrat Cor fa donació d'una finca a Mallorca: Son Espanyolet, i les de Jesús Maria, una altra finca al municipi del Brull: El Pinar.

OBINSO compta, doncs, amb dos nous equipaments amb una filosofia una mica diferent als antics pisos: Són espais més grans i fora dels nuclis urbans, que pretenen allunyar els seus residents dels ambients de marginalitat d'on provenen, per començar una nova vida en un medi més favorable

El 1978, encara amb la Generalitat provisional i essent Conseller de Governació Frederic Rahola, OBINSO participa en el disseny de la Direcció General de Promoció Social (encara

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar Social
i Família

dins del Departament de Governació), organisme que serà l'embrió del futur Departament de Benestar Social, com a membre del Consell Assessor Interprofessional.

1980's

A principis dels anys 80, entra amb força un nou factor en el món de la marginalitat: la droga, principalment l'heroïna. Els joves ja no tenen només un problema d'integració social, sinó que s'hi afegeix molt sovint el problema de l'addicció.

Els equips de treball dels diferents centres s'adonen que les persones drogodependents necessiten un tractament específic i que els centres tradicionals no disposen de competències professionals ni estructurals per a fer-ho. I prosseguint amb aquesta constant que és l'acció, en Pere Cornelles, comença a cercar informació i a obtenir contactes fins que coneix la iniciativa de les Comunitats Terapèutiques, que s'inicia a Europa amb notable ressò.

Es contacta amb l'associació "El Patriarca", que opera a França i que s'està expandint per tota Europa, i s'introdueix a l'estat espanyol a través d'OBINSO. El 1980, gràcies a la donació d'una casa a Grèixer (Cerdanya) s'obre la primera Comunitat Terapèutica, pertanyent a l'Associació El Patriarca i gestionada per OBINSO.,

En l'àmbit de joves i delinqüència, és una època de consolidació d'equips:

Al front de cada casa hi ha personatges de llarga trajectòria dins d'OBINSO, pràcticament tots religiosos: La Lluïsa Alba a Santa Eulàlia, en Joan Sunyol a Badalona, la Remei, l'Àngels i l'Antònia als Alps, en Josep Maria Agustí i la Sofia i la Berta al Pinar.

Funciona el centre d'estudis (CIOM) amb en Lluís Ventosa, en Lluís Recolons... i hi ha visitadors de presons, educadors de carrer i treball a barris (Manel Pousa, Adrià Trecent) ...i la Magda, ès clar, a l'oficina

Dersprés d'una sèrie de desavinences, OBINSO decideix desvincular-se del Patriarca, i el 1983 obre la primera Comunitat Terapèutica pròpia, a la masia de Can Castells, que pertany al Monestir de Montserrat. Aquest serà el nucli a partir del qual s'anirà expandint la línia d'atenció a les drogodependències d'OBINSO. El 1986 ja s'obre una segona CT, a Can Aguiló (Sant Joan Despí)

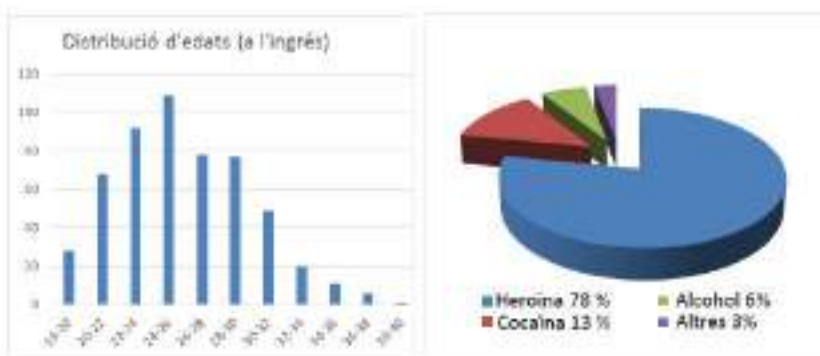
1990's

El 1993 és el 25è aniversari de la fundació d'OBINSO. En aquesta data, la institució compta amb 4 equipaments dedicats al tractament de drogodependències i 3 a l'atenció de joves en risc.

El 1990, El Pinar, que havia estat centre d'acolliment de joves en risc, passa a Comunitat Terapèutica; abans, el 1988, la llar de la La Sagrera ja s'havia reconvertit en el Pis de Reinserció per a persones amb problemes de drogodependència. La línia de tractament de les toxicomanies anirà agafant preponderància en l'àmbit d'actuació d'OBINSO, fins a esdevenir-ne l'activitat principal.

Per l'àrea de drogodependències, el 1993 ja hi han passat prop de 850 usuaris, amb una mitjana d'edat de 25 anys i una proporció de gènere del 13% de dones i el 87% d'homes.

La substància més consumida és l'heroïna (sola o en pluriconsum com a droga prevalent)

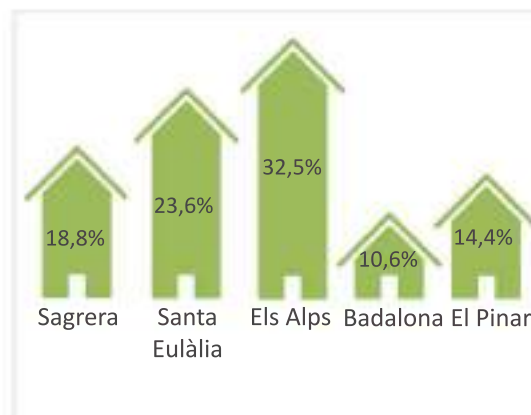
Per cada noia que ingressa, ho fan gairebé set homes. Aquesta desproporció de gènere en el consum de drogues es manté pràcticament invariable en l'actualitat

A les llars de joves, no tenim dades tan fiables. De les de Madrid i Mallorca no en tenim registres. De les de Catalunya, podem afirmar que hi han passat també uns 800 usuaris. Si poguéssim comptar els joves atesos a presons o al carrer, segur que més d'un miler.

Tots homes, malgrat que hi va haver un intent d'obrir pisos també per a noies, als anys 70, que no va reeixir.

La franja d'edats d'admissió per a la població destinatària és entre els 16 i 25 anys.

I la distribució de l'ocupació en les diverses llars és la següent:

Amb les noves activitats es generen dinàmiques noves. Esdevenen tradicionals les festes de la Calçotada, a Can Castells, i de la Piscina, al Pinar. Són moments de germanor, de fer coneixença entre usuaris de les diferents cases i de retrobament amb gent que ha passat amb èxit pel tractament

SEGLE XXI

L'any 2001 es crea la Coordinadora de Comunitats Terapèutiques, Pisos de Reinserció i Centres de Dia per a drogodependents" de la qual OBINSO n'és membre des de l'inici.

Aquesta associació d'entitats que treballen en l'àmbit de la drogodependència neix amb la voluntat de donar cohesió al marc teòric i metodològic de la intervenció comunitària, fomentar la coordinació i la formació dels professionals del sector, i ser el referent de l'Administració en l'àmbit de les drogodependències.

Actualment la formen 12 entitats d'arreu de Catalunya, amb 17 Comunitats Terapèutiques, 19 Pisos de Reinserció i 3 Centres de Dia

Malgrat que en aquest dinar de Nadal de l'any 2000, a la seu de Villarroel, hi trobem reunits una bona colla dels protagonistes d'aquesta història, els inicis del nou segle són dificultosos per OBINSO. Els seus membres històrics es van fent grans; alguns es jubilen i d'altres moren. Costa de trobar relleu a personatges tan rellevants, i els temps, les formes de vida, i les problemàtiques socials canvien.

"Malgrat tot, i per sobre de tot, el meu cor ha bategat sempre en una mateixa direcció: els joves (en una edat en que els tocava protagonitzar la pau social) i, per contra, ens trobem que, en gran part, són els més esbiaixats i exclosos de tot arreu, perquè ni tenen formació, ni valoren els talents ocults amb potencial per esdevenir ciutadans que sentin i treballin pel benestar del món on visquin."

"... Arribats a aquest punt... ..és llavors quan vaig veure que no tenia jo ni forces físiques ni talent suficient com per fer canviar conductes a ningú, però sí identificar-me lo més possible amb ells i viure amb ells, comprenent-los i estimant-los tal com són. Si això, com a conseqüència, té algun afegit positiu-social, serà cosa de la Providència, però no ha estat el mòbil principal meu, ja que el mòbil principal meu ha estat que es deixin estimar per mi"

Després de diferents problemes de salut, pels volts de Nadal de 2016 en Pere es trasllada a la Residència Sacerdotal. La vigília de la Mare de Déu d'agost, mor a l'Hospital Clínic, als 87 anys.

I'OBINSO d'avui... i de demà

En aquests 50 anys, a OBINSO hem atès milers de joves, hi ha passat prop d'un centenar d'educadors i s'han dut a terme multitud d'iniciatives. Volem continuar aquesta història.

L'OBINSO de demà l'estem començant a construir ara. Som aquests i fem això:

Atenció a joves en situació de vulnerabilitat social:

Desde fa uns anys, la proporció d'immigrants s'ha anat incrementant entre els joves atesos; en aquests moments ho són la totalitat.

L'equip de Santa Eulàlia està duent a terme un projecte per fases que amplia el servei i ens ha de permetre incidir sobre una major població.

L'any passat es va obrir el pis d'Avinguda de Madrid (2ona fase) i aquest any hem encetat la 3a fase en les instal·lacions de Villarroel

Tractament de les drogodependències:

Estem arribant, dia a dia, a un major nombre de persones que ens necessiten, i estem enfortint les relacions amb la xarxa d'atenció primària i amb l'entorn proper.

Aquesta obertura als recursos de l'entorn ha propiciat convenis i col·laboracions amb ajuntaments, universitats, empreses, serveis sanitaris i voluntariat. S'han generat molt bones dinàmiques que han comportat una millora tant de l'acollida com de la permanència i la reinserció dels nostres usuaris.

Desde els serveis centrals de Villarroel treballem redactant informes, omplint formularis, preparant programes, sol·licitant ajuts, i afinant els llapis perquè surtin els números perquè la resta de l'activitat funcioni.

I volem:

Ser solidaris amb les persones que necessiten suport per aconseguir una vida digna.

Promoure la **integració social** com a via per al desenvolupament personal.

Potenciar el **vincl**e com a eina d'apropament a la persona i com element transformador.

Posar la **persona**, en totes les seves dimensions, com el centre del nostre treball.

Treballar per la **Justícia Social** com a estructura que permeti la igualtat d'oportunitats entre les persones.

Respectar els valors, cultures i persones de diferents creences, extracció social o orientació sexual
Ser **transparents** en la gestió i en la metodologia d'actuació.

Millorar constantment, en el coneixement, en les metodologies d'intervenció i en l'eficàcia de l'acció.

Estar **arrelats** al territori i formar part de la vida social i assistencial del nostre entorn.

OBINSO Villarroel 81 1er 1a 08011 BARCELONA NIF G08458051
Tel: 93 451 73 06 Fax: 93 451 72 49 e-mail: obinso@obinso.org